

فهرست مطالب و موضوعات

الله‌شناسی

جلد اول

صفحه	عنوان
از صفحه ۳ تا صفحه ۱۵	مقدمه اولی (به ضمیمه خط مؤلف قدس سره)
از صفحه ۱۹ تا صفحه ۲۲	مقدمه ثانیه
مبحث ۱ و ۲	
تفسیر آیه نور	
از صفحه ۲۵ تا صفحه ۷۶	
شامل مطالب :	
۲۷	تفسیر علامه طباطبایی آیه مبارکه نور را
۲۹	تفسیر علامه طباطبایی در «الله نورالسموات والأرض»
۳۱	تفسیر علامه طباطبایی در «مَثَلُ نُورِهِ»
۳۳	تفسیر علامه طباطبایی «كَمِشْكُوتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ»
۳۵	تفسیر علامه طباطبایی «يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ» و «نُورٌ عَلَى نُورٍ»
۳۷	تفسیر علامه طباطبایی «يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ» و «يَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ»
۳۹	بحث فلسفی علامه در حقیقت مطلقه مشیت خداوند ، و اینکه يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ
۴۱	بحث روایی علامه طباطبایی در تفسیر آیه مبارکه نور
۴۳	معنی و مفاد ولایت خداوند

۴۵	اعتقاد طوائف مسلمانان دربارهٔ اینکه خداوند نور آسمانها و زمین است
۴۷	وهّابیه و حنبلیه معتقد به جسمیت خدا می‌باشند
۴۹	معنی نور: الظّاهرُ بذاتِهِ الْمُظْهَرُ لِعَبْرِهِ
۵۱	مواردی که در قرآن و اخبار، به انوار معنویّه، اطلاق نور شده است
۵۳	مواردیکه در «سهج البلاغه» و اخبار، لفظ نور در نور معنوی آمده است
۵۵	اخبار و روایات وارده در «أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ»
۵۷	نخست آفریدهٔ خدا، نور بوده است
۵۹	نخست آفریدهٔ خدا، حقیقت محمّدیّه است
۶۱	انسان کامل: کسی که در او تمام شؤون آیهٔ نور تجلّی دارد
۶۳	دعاهائی که در آنها به خداوند، نور طلاق شده است
۶۷	تطبیق آیهٔ نور بر خمسهٔ طیّبه
۶۹	روایات وارده در خلقت ائمهٔ علیهم‌السلام
۷۱	اصل طینت ائمهٔ علیهم‌السلام نور است
۷۳	کیفیت اشتقاق نور ائمهٔ علیهم‌السلام از نور واحد
۷۵	حضرت فاطمهٔ الزّهراء از رجال آیهٔ نور و در بیوت آن هستند

مبحث ۳ و ۴

خدا را می‌توان دید

از صفحهٔ ۷۹ تا صفحهٔ ۱۳۰

شامل مطالب:

۸۱	آیه: سَتْرِيهِمْ ءَايَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَ فِي أَنفُسِهِمْ
۸۳	ضمیر «أَنَّهُ الْحَقُّ» برمی‌گردد به مقدر مأخوذ از «سَتْرِيهِمْ ءَايَاتِنَا»
۸۵	خداوند در آیات آفاقی و انفسی ظهور دارد ولیکن مردم در لقای او شک دارند
۸۷	خدا را با خدا، نه با غیر او، می‌توان شناخت
۸۹	ابیات رفیعهٔ شبستری در عدم امکان شناخت خدا از غیر خدا
۹۱	اعتقاد علماء راجع به دو دسته از اخبار رؤیت پروردگار

۹۳	قاعده: لَا يَعْرِفُ شَيْءٌ شَيْئًا إِلَّا بِمَا هُوَ فِيهِ مِنْهُ
۹۵	قابلیت انسان در آفرینش، نامتناهی است
۹۷	امکان معرفت تامه و لقای حقیقیه خدا برای مقربان درگاه وی
۹۹	دیدار پیغمبر اکرم خدا را در شب معراج، و وحی به او
۱۰۱	کیفیت لقاء پیامبر، خداوند را در لیلۀ معراج
۱۰۳	آیات سورة النجم دلالت بر دیدار پیامبر، خدا را در معراج دارد
۱۰۵	بحث علامه طباطبائی درباره آیات سورة النجم
۱۰۷	روایات وارده در رؤیت پیغمبر، خدا را در معراج
۱۱۱	گفتار بیضاوی در تفسیر آیات معراج
۱۱۳	کلام جبرئیل: لَوْ دَنَوْتُ أَنْمَلَةً لَأَحْتَرَقْتُ
۱۱۵	اشعار حکیم نظامی گنجوی در معراج رسول اکرم
۱۱۷	لِي مَعَ اللَّهِ وَقْتُ لَا يَسْعُنِي فِيهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ
	هرچه غیر خداست حجاب است، و تا حجاب هست معرفت تامه حاصل
۱۱۹	نخواهد گشت
۱۲۱	ابیات حکیمانه مجنون راجع به معشوقه اش لیلی
۱۲۳	جَلَّ جَنَابُ الْحَقِّ عَنْ أَنْ يَكُونَ شَرِيعَةً لِكُلِّ وَارِدٍ
۱۲۵	اشعار ابراهیم بن آدم درباره محبت و عشق به خداوند
۱۲۷	بیان حال سیدالشهداء علیه السلام در خلوت با محبوب
۱۲۹	عظمت اوج عرفانی سیدالشهداء علیه السلام، بیان وَهُوَ بِالْأَفْقِ الْأَعْلَى مِي بَاشَد

مبحث ۵ تا ۸

خداوند عاشق ماسوی، و ماسوی عاشق اوست

از صفحه ۱۳۳ تا صفحه ۲۳۳

شامل مطالب:

۱۳۵	تفسیر آیه: يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ
۱۳۷	کلام شیخ بهائی راجع به «رساله عشق» ابوعلی سینا

	« رساله عشق » بوعلی: خداوند و جمیع موجودات امکانیه صاحب عشق هستند	
۱۳۹		
۱۴۱	بیان عشق در نفوس متألهه ، از « رساله عشق » ابن سینا	
۱۴۳	اثبات صدر المتألهین ، سریان عشق را در جمیع موجودات به وجه احسن	
۱۴۵	رد صدر المتألهین بر شیخ الرئیس درباره عشق در بسائط غیر حیّه	
۱۴۷	صدر المتألهین : تعلق عشق به جسم و جسمانیات محال است	
۱۴۹	اتصال واقعی میان دو جسم محال است ؛ تعشق میان دو جسم محال است	
۱۵۱	در عالم اجسام چیزی وجود ندارد که نفس اشتیاق به آن داشته باشد	
۱۵۳	تجرّد نفس ، موجب بقای او و فنای در ذات خداست	
۱۵۵	فریاد مجنون هنگام فصد ، از بیشتر خوردن بر رگ لیلی	
۱۵۷	خدا را با خدا باید شناخت ؛ «آفتاب آمد دلیل آفتاب»	
۱۵۹	«عاشقان ، کشتگان معشوقند»	
۱۶۱	کلام امیرالمؤمنین علیه السلام : الْبُعْرَةُ تُدَلُّ عَلَى الْبُعِيرِ ، وَالرَّوْثَةُ تُدَلُّ عَلَى الْحَمِيرِ	
۱۶۳	اکتفا کردن به « دین العجائز » موجب خسران و ندامت و حسرت است	
۱۶۵	اشعار بلند پایه شبستری در لزوم حرکت به سمت خداوند	
۱۶۷	شرح «مفاتیح الإعجاز» در اشعار «گلشن راز»	
۱۶۹	مراتب ظهورات خداوند در عوالم ، غیر متناهی است	
۱۷۱	« سیمرغ » ذات واحد مطلق و «کوه قاف» حقیقت انسانی است	
۱۷۳	بهشت و دوزخ را مظاهری در جمیع عوالم الهی موجود می‌باشد	
۱۷۵	ادله مثبتیه وجود بهشت و دوزخ در عوالم بعد از عالم دنیا	
۱۷۷	عوالم خمسه : لاهوت ، جبروت ، ملکوت ، مُلک و ناسوت	
۱۷۹	جابلقا عالم مثال در مشرق ارواح ، و جابلسا عالم مثال در مغرب است	
۱۸۱	جابلقا مجمع البحرین الوهیت و امکان ، و جابلسا تعین نشأه انسانی است	
	جمع آوردن مشارق و مغارب در قرآن اشاره است به عدم انحصار عوالم در عالم ظاهر	
۱۸۳		
۱۸۵	دوازده بار بایزید را به جرم الحاد ، از بسطام بیرون کردند	

۱۸۷	در حشر معلوم شود که غیر از حقّ تعالی همه سراب بوده‌اند
۱۸۹	تحریر و ترغیب به مکاشفات و تجلیات و سیران به عوالم لطیفه
۱۹۱	برای سیر عوالم ربوبی ، ارشاد استاد کامل لازم است
۱۹۳	تا فرصت باقی می‌باشد باید دست به سلوک و راه عرفان زد
۱۹۵	انسانی که دنبال خودشناسی نرود ، محروم‌ترین خلایق است
۱۹۷	راه وصول به معرفه‌الله ، عبور از نفس پرستی است
۱۹۹	در راه وصول به معرفه‌الله ، اقتصار به مجرد تقلید مستحسن نیست
	مراد از « عَلَیْكُمْ بِدِينِ الْعَجَازِ » امر به انقیاد محض است نه نهی از تفکر در
۲۰۱	معرفه‌الله
۲۰۳	تا سالک از همه چیز نگذرد ، به مراد نخواهد رسید
۲۰۵	شرائط و آداب سلوک راه خدا
۲۰۷	تجلیات عبارتند از : آثاری ، افعالی ، صفاتی ، ذاتی
۲۰۹	سالک پس از فناء در تجلی ذاتی ، باقی به بقاء حق می‌گردد
۲۱۱	سالک باید از تجلیات حسّی و خیالی و عقلی عبور نماید
۲۱۳	تا هستی سالک باقی است ، تجلی ذاتی حق محال است
۲۱۵	اگر «کوه توئی» نباشد میان تو و حق هیچ راه نیست
۲۱۷	تجلی ذاتی حق بر جبل ، و بیهوش افتادن حضرت موسی
۲۱۹	سلوک و ریاضات ، بجهت استعداد یافتن برای جذبات الهیه است
۲۲۱	معراج رسول اکرم صلی‌الله علیه وآله لیلۃ‌المعراج
۲۲۳	شطحیات و طامات عارفان ، در حال بیخودی از خود بوده است
	مشاهده سالک آثار و احکام اسماء و صفات الهی را در نزد تحقّق به مقام
۲۲۵	واحدیت
۲۲۷	شناخت خدا با صفات کلّیه و ذات او محال است ؛ و فناء در هر دو ممکن
۲۲۹	خلع و لبس سقراط و افلاطون : حکمای الهی
۲۳۱	ابیات راقیه شیخ بهائی در ملاقات خدا با او
۲۳۳	بیان حضرت حدّاد در کیفیت برآورده شدن حاجتها در حال فناء

مبحث ۹ و ۱۰

امکان دیدار و لقاء خداوند برای مؤمنین خوش کردار

از صفحه ۲۳۷ تا صفحه ۳۱۸

شامل مطالب :

- ۲۳۹ تفسیر آیه مبارکه: *فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ*
- ۲۴۱ تفسیر «المیزان» درباره آیه: *فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ*
- ۲۴۳ لقاء خداوند فقط با توحید بدون شائبه شرک جلی و خفی امکان پذیر است
- ۲۴۵ معرفت تفصیلی لازم است که زداینده شرک است
- ۲۴۷ *يَا مَنْ دَلَّ عَلَى ذَاتِهِ بِذَاتِهِ، وَ تَنَزَّهَ عَن مَّجَاسَةِ مَخْلُوقَاتِهِ*
- ۲۴۹ *بِكَ عَرَفْتُكَ وَ أَنْتَ دَلَلْتَنِي عَلَيْكَ وَ دَعَوْتَنِي إِلَيْكَ*
- ۲۵۱ غزل فروغی بسطامی در ظهور خداوند در همه عالم
- ۲۵۳ فقرات مناجات تاج الدین ابن عطاء الله اسکندری
- ۲۵۵ فقرات مناجات که از توحید محض خبر می‌دهد
- ۲۵۷ ابیات هاتف اصفهانی در تجلی خداوند از در و دیوار
- ۲۵۹ بیان و ترجمه مناجات ابن عطاء الله اسکندری
- ۲۶۱ *إِلَهِي كَيْفَ يُسْتَدَلُّ عَلَيْكَ بِمَا هُوَ فِي وُجُودِهِ مُفْتَقِرٌ إِلَيْكَ*
- ۲۶۳ *إِلَهِي تَقَدَّسَ رِضَاكَ أَنْ تُكُونَ لَهُ عِلَّةٌ مِنْكَ!*
- ۲۶۵ *مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَكَ؟! وَ مَا الَّذِي فَقَدَ مَنْ وَجَدَكَ؟!*
- ۲۶۷ *يَا مَنْ احْتَجَبَ فِي سَرَادِقَاتِ عِزِّهِ عَنَّا أَنْ نُذْرَكَهُ الْأَبْصَارُ*
- ۲۶۹ نظریه مجلسی (ره) راجع به دعای عرفه و ذیل آن
- مناجاتیکه از ابن عطاء الله مشهور است، از اوست و اسنادش به سیدالشهداء غلط می‌باشد
- ۲۷۱
- ۲۷۳ نزد عرفای عالیمقدار، پرده برگرفتن از رخ عبارت است از تجلی جمال
- ۲۷۵ در اثر کردار ستوده انسان، خداوند حجاب را از چشم او برمی‌گیرد
- ۲۷۷ شرح لاهیجی حدیث «*فَبِي يَسْمَعُ وَ بِي يُبْصِرُ*» را

	محبت خدا به عبد تجلی و رفع حُجب است ؛ و محبت عبد به خدا انجذاب سرّ اوست
۲۷۹	
۲۸۱	حدیث « كُنْتُ سَمِعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ » مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ مِیَانِ هَمَّةِ اَهْلِ اِسْلَامِ اِسْتِ
۲۸۳	مصادر بسیار معتبر شیعه راجع به حدیث لَا یَزَالُ الْعَبْدُ ...
۲۸۵	تحقیق شیخ بهائی پیرامون خبر « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ » بنا به نقل مجلسی
۲۸۹	نقل مجلسی (ره) دقیق ترین معنی را در مضمون « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ »
۲۹۱	تحقیق میرزا رفیعا پیرامون خبر « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ »
۲۹۳	نقل مجلسی تحقیق محقق طوسی و دیگران را در حدیث « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ »
۲۹۵	روایات مرویه از کتب خاصه درباره حدیث « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ »
۲۹۷	روایات مرویه از کتب عامه درباره حدیث « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ »
۲۹۹	بیان و تفسیر خبر « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ » در کتب اساطین و اعلام اهل عرفان
۳۰۱	ابیات ابن فارض در پیرامون حدیث « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ ».
۳۰۳	استشهاد سعدالدین سعید فرغانی به حدیث « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ ».
۳۰۵	شرح فرغانی اشعار ابن فارض را در حدیث « لَا یَزَالُ الْعَبْدُ ».
۳۰۷	شرح حال و مقام علمی سعدالدین سعید فرغانی
۳۰۹	معنی سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ، کلام خداوند است بر لسان بنده خود
۳۱۱	معنی « كُنْتُ سَمِعَهُ وَ ... » انکشاف تجلی وجود خداوند است در افعال سالک محبّ
۳۱۳	اشعار مغربی و حکیم سبزواری در حقیقت فناء در وجود حق..
۳۱۵	معنی کلام امام صادق علیه السلام: حَتَّى سَمِعْتَهَا مِنْ الْمُتَكَلِّمِ بِهَا
	طرق عدیده از خاصه و عامه در خبر صادق: مَا زَلْتُ أَكْرَرُهَا حَتَّى سَمِعْتُ
۳۱۷	مِنْ قَائِلِهَا

مبحث ۱۱ و ۱۲

خداوند همه جا هست ؛ چشم بگشا و بین !

از صفحه ۳۲۱ تا صفحه ۳۸۱

شامل مطالب :

- تفسیر آیه : مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ
 ۳۲۳
 تفسیر «المیزان» راجع به آیه : مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ...
 ۳۲۵
 تفسیر آیات اوائل سوره عنكبوت در امتحان مؤمنین و رجاء لقای خداوند
 ۳۲۷
 مراد از « الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ » مشرکین هستند که مؤمنین را از راه خدا
 ۳۲۹
 باز می‌دارند
 بیان علامه: لقاء الله منحصر به قیامت نیست؛ و معنی حقیقی آن مراد است
 ۳۳۱
 مراد از لقاء الله : وَقِفُوا الْعَبْدَ مُوقِفًا لَا حِجَابَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ
 ۳۳۳
 بیان علامه : کسی که توقع لقاء خدا را دارد باید کمر همّت به جهاد بر بندد
 ۳۳۵
 اشعار مغربی در لزوم مجاهدت برای لقاء خداوند
 ۳۳۷
 اشعار لامیه ابن فارض در لزوم مجاهدت برای لقاء خداوند
 ۳۳۹
 لامیه ابن فارض ، شرح عظیمی در آثار عشق خدا بیان می‌کند
 ۳۴۱
 لزوم چشم فرو بستن از غیر برای لقاء خداوند ، در اشعار ابن فارض
 ۳۴۳
 لامیه ابن فارض دقیق‌ترین دستورهای سلوکی را می‌دهد
 ۳۴۵
 لامیه ابن فارض متضمن آخرین دقائق و لطائف عشق می‌باشد
 ۳۴۷
 همراهی و اتحاد محبّ و محبوب در هر حالی از حالات
 ۳۴۹
 عاشقان لقاء خدا ، از هیچ گزندی نمی‌هراسند
 ۳۵۱
 خبر یونس بن ظبیان درباره صفات اولوالالباب
 ۳۵۳
 منهاج و روش موحدین در توحید و معرفت الهی ، در حدیث امام صادق
 ۳۵۵
 علیه‌السلام
 بیان امام : معرفت خداوند از طریق دارج و رائج بدست نمی‌آید
 ۳۵۷
 حجج الهیه انحصار در ائمه دوازده‌گانه دارند
 ۳۵۹
 روایت «مصباح الشریعة»: وَإِنَّ الْمُؤْمِنِينَ لَعَلَىٰ حَظَرٍ عَظِيمٍ
 ۳۶۱
 شرح ملا عبدالرزاق گیلانی پیرامون حدیث « مصباح الشریعة»
 ۳۶۳
 تنها نیروی عشق حقیقی است که راه وصول به خدا را باز می‌نماید
 ۳۶۵
 عشق‌بازی سر حلقه عاشقان : حضرت سید الشهداء علیه‌السلام
 ۳۶۷
 روایت ابن عباس در کربلا در وقت حرکت به صفین
 ۳۶۹

۳۷۱	استیذان طائفة جنّ از سیدالشهداء برای کارزار، و بیان حضرت در جواب ایشان
۳۷۳	ملاقات عبدالله بن عباس و عبدالله بن عمر و عبدالله بن زُبیر با حضرت سیدالشهداء
۳۷۵	عبدالله بن عمر، امام حسین را نصیحت می‌کند که با دشمنان صلح و از جنگ بپرهیز
۳۷۷	ملاقات فرزدق با حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام در راه کوفه
۳۷۹	ابیات حضرت در توجّه به عالم بقاء و اعراض از دنیای فانی
۳۸۱	توجّه سیدالشهداء علیه‌السلام بسوی کعبه عشّاق